

Presidentiële voordracht

– Radha Burnier

Laten wij, voordat ik mijn voordracht begin, opstaan om een zegen aan te roepen van de Oudere Broeders der mensheid:

‘Mogen zij die de belichaming vormen van onsterfelijke Liefde met Hun hulp en leiding deze Vereniging, gesticht om een kanaal te vormen voor Hun werk, zegenen. Mogen Zij haar inspireren met Hun wijsheid, sterken met Hun kracht en bekrachtigen met Hun activiteit’.

Deze voordracht is gegeven ter gelegenheid van de 124ste jaarlijkse conventie van de Theosofische Vereniging, Adyar, 26 december 1999

Broeders en zusters, met veel vreugde en warmte heet ik u welkom op deze conventie en op ons geliefde Hoofdkwartier te Adyar. Iedere conventie lijkt bijzonder en wij verheugen ons erop, er deel van uit te maken. Wij keren huiswaarts met inspiratie, energie en een vernieuwd gevoel van broederschap. Mogen wij, door wederom zo'n morele prikkel te ervaren op deze conventie, in staat gesteld worden het werk van de Vereniging oprechter en van ganser harte te doen, en mogen wij de kracht hebben voort te gaan met vaste tred op onze zoektocht naar licht.

Er wordt tegenwoordig veel gezegd over het nieuwe millennium en de nieuwe eeuw, maar de mensheid gaat koppig door op de oude weg. Oorlog, geweld, uitbuiting en haat zijn overal te vinden. Morele overwegingen worden naar de achtergrond geschoven bij het dwaze zoeken naar kennis en bevrediging. Er is weinig zorg over hoe die kennis te gebruiken. Het zoeken naar steeds gevaarlijker wordende middelen van destructie gaat door, en ook naar winstgevender manieren om de natuur te exploiteren. De begeerte naar persoonlijke bevrediging lijkt belangen van de gemeenschap en plichtsgevoel te overstemmen. Meedogenloosheid is een intrinsiek deel geworden van veel beroepen.

Hoe kan het millennium nieuw zijn terwijl het menselijk denken in oude patronen vastzit? Wat zal er nieuw zijn? Verbeterde modellen van apparaten? Gekloonde monsters? Al dat soort dingen zullen het product zijn van een oud verstand, vervuld van vooroordelen en ambities. Het menselijk bewustzijn moet breken met het verleden om een nieuwe dageraad te laten opkomen. Het moet een nieuwe kijk op het leven krijgen, een nieuwe visie. Mevrouw Blavatsky schreef in haar artikel 'What are the Theosophists?', gepubliceerd in het eerste deel van het tijdschrift *The Theosophist*, dat zij uitgaf in Bombay: 'Als een bestudeerder eenmaal de oude en platgetreden weg van routine achter zich laat, en begint aan het solitaire pad van onafhankelijk denken - op weg naar God - is hij een theosoof; een origineel denker, een zoeker naar de eeuwige waarheid met een "eigen inspiratie" om de universele problemen op te lossen'.

Kunst van contemplatie

Tegenwoordig is de mensheid grotendeels de kunst van contemplatie kwijtgeraakt. Toen het leven eenvoudiger was en dichter bij de natuur, waren de mensen betrekkelijk vrij van de rusteloosheid en de druk die zo kenmerkend zijn voor het huidige tijdsgewricht. Niemand deed moeilijk over stilte of kreeg een schuldcomplex aangeprikt omdat hij of zij stille momenten besteedde met kijken, contemplatie en leren over het leven. Zulke bespiegeling werd aangemoedigd in verscheidene oude culturen, maar dat is nu niet het geval. Een aantal jaren geleden, toen ik stil onder een boom zat tijdens een zomerschool in Europa, kwam er iemand naar mij toe en vroeg: 'Wat scheelt eraan? Bent u verdrietig of hebt u problemen? Waarom zit u hier alleen?' De mensen zijn geconditioneerd om te geloven dat eenzaamheid onnatuurlijk is of ongewenst. Van iedereen wordt verwacht dat hij voortdurend bezig is. Zelfs in het Oosten wordt contemplatie langzamerhand beschouwd als een synoniem voor luiheid en worden de mensen onder

druk gezet om zichtbaar actief en bezig te zijn.

Het contemplatieve leven van de Taoïsten gaf hen diepe inzichten. Laat ons eens luisteren naar de wijsheid van Lao Tse:

*'De hemel is eeuwig, de aarde is bestendig.
De reden waarom zij eeuwig en bestendig zijn
is dat zij niet voor zichzelf bestaan.
Daarom kunnen zij lang voortbestaan.
Daarom merkt de Wijze
die achteraan gaat staan
dat hij vooraan staat.
En omdat hij zich geen zorgen maakt over zijn
(eigen) welzijn
merkt hij dat het hem goed gaat.
Komt dat niet omdat hij onzelfzuchtig is?
Juist omdat hij onzelfzuchtig is
kan hij zelfvervulling bereiken.'*

En ook:

*'Iemand van het superieure type lijkt op water,
waarvan de voortreffelijkheid ligt in het goed
doen aan allen zonder onderscheid'.*

Contemplatie is een vorm van *tapas* of soberheid - een zuivering van het bewustzijn, waarbij het gezuiverd wordt van motivatie en van zijn vele doelstellingen. Dan gaat het open voor waarheid, voor de diepten in het leven. De moderne denker Henry David Thoreau vertelt over een ervaring van eenzaamheid:

'Alleen zijn was enigszins onaangenaam. Maar, tijdens een zacht regentje... was ik mij plotseling bewust van zo'n zoete en welwillende vriendschap in de natuur, juist in het tikken van de druppels, en in alles wat ik zag en hoorde rond mijn huis, een oneindige en onverklaarbare vriendelijkheid tegelijk, die mij als een atmosfeer droeg... Ieder dennenaaldje zette uit en zwol op van sympathie en werd mijn vriend. Ik werd zo duidelijk bewust gemaakt van de tegenwoordigheid van iets dat aan mij verwant was, dat ik het gevoel kreeg dat geen enkele plaats mij ooit nog vreemd kon zijn'.

Religieuze tradities bevelen aan dat men zijn hart opent voor de ene goddelijke

Werkelijkheid die overal aanwezig is. In het bovenvermelde artikel verklaart HPB: 'Want om er een (nl. een theosoof) te zijn, hoeft men niet noodzakelijkerwijs het bestaan van enige bijzondere God of godheid te erkennen. Men behoeft slechts de geest van de levende natuur te aanbidden, en zichzelf daarmee te identificeren. Die *Tegenwoordigheid* te vereren, de onzichtbare Oorzaak, die zich toch steeds manifesteert in zijn onophoudelijke resultaten; de onaanraakbare, almachtige en alom aanwezige Proteus: ondeelbaar in zijn Essentie, en zich onttrekkend aan (iedere) vorm, maar toch verschijnend in iedere en elke vorm; die hier is en daar, overal en nergens; ALLES is en NIETS; alomtegenwoordig en toch een; de Essentie die alles vervult, samenbindt, begrenst, die alles omvat; in alles besloten ligt'.

Het Werkelijke

Alleen het rustige, oplettende verstand komt in aanraking met het Werkelijke, niet het rusteloze, afgeleide, drukke denken. Het oppervlakkige lijkt reëel voor de in zichzelf verdiepte, geagiteerde mens, omdat de zintuigen objecten vinden om het verstand af te leiden en te bevredigen, en het zich belangrijk te laten voelen. In beslag genomen door wereldse en zintuiglijke objecten, zijn veel mensen tegenwoordig net als de mensen in de grot van Plato, gehypnotiseerd door schaduwen. In de toekomst kunnen miljoenen mensen zich zo aangetrokken voelen door computer en televisieschermen, dat de hele aarde een reuzenversie van de grot van Plato kan worden!

Het woord 'holisme' is populair geworden, maar degenen die de zogenaamde holistische filosofie navolgen zijn zich vaak maar oppervlakkig bewust van het onderling verbonden zijn van levensvormen. Om echt te zijn, moet de heelheid van het leven ervaren worden, en dit gebeurt door contemplatie, wanneer het verstand in rust is en zich bewust begint te worden van de Aanwezigheid die HPB noemt - de Aanwezigheid die de goddelijke Immanentie is, of God. Binnen onze Vereniging zijn er

bepaalde mensen die bezwaar maken tegen het woord 'God', maar HPB gebruikte het! God is universeel Leven dat alles omvat, alles ondersteunt, en de oorsprong en het doel is van alles.

Innerlijke en uiterlijk

Annie Besant zei dat iedere religie uit twee delen bestaat, een innerlijk en een uiterlijk; dat geldt ook voor de theosofie. Zij komen overeen met de hogere en de lagere kennis (*para* en *apara vidya*) van de Vedanta. De hogere is kennis van God; het is *Brahmavidya*, wijsheid van God of wetenschap van God. Men kan iedere religie belijden of geen enkele en toch waarlijk religieus zijn dank zij deze wijsheid.

De lagere theosofie is een hoeveelheid waarheden over God, de mens en het heelal die de wijzen en de zieners van alle rassen en eeuwen uitgeroepen hebben tot leidraad voor de mensen, voorzover zij er ontvankelijk voor zijn, die hen inspiratie geven voor ethisch leven, en religieuze aspiratie. Deze waarheden kunnen overgedragen worden, tenminste gedeeltelijk, met woorden, terwijl de ervaring van het Eeuwige Leven niet (verbaal) overdraagbaar is. Het is belangrijk dat wij allen beseffen dat woorden en verklaringen leeg, dogmatisch of niet overtuigend klinken wanneer wij ze uit het hoofd opzeggen. Ze hebben alleen de kracht om de harten van mensen te raken wanneer wij ze overdacht en geassimileerd hebben, en onszelf in zekere mate voor de goddelijke Tegenwoordigheid geopend hebben. 'Ik weet (het) en anderen niet' is de houding van orthodox religieuze mensen, terwijl theosofen juist vraagstelling en onderzoek, die tot rechtstreeks waarnemen leiden, aanmoedigen. Conceptuele theosofie kan splijtend werken, net als de dogma's van iedere andere sekte. Laten wij daarom de waarschuwing ter harte nemen dat wanneer de TS een sekte wordt, zij geen toekomst meer heeft.

Zuiverheid en openheid

Het contemplatieve leven vereist zuivering van het lichaam, het brein en het denken.

Een rein leven, een open verstand, een zuiver hart, mededogen jegens alle levende wezens, gevoeligheid voor schoonheid, bezorgdheid voor de noden van anderen, deze dingen zijn allemaal noodzakelijk bij het zoeken naar Wijsheid. Ethiek is de ziel van de theosofie. In de woorden van Annie Besant: 'leden van de Theosofische Vereniging bestuderen de waarheden en Theosofen trachten ze te leven'.

De nieuwe dageraad zal beginnen onze wereld te verlichten als de eigenschap intu-

itie, inzicht, boeddhi of welke naam wij ook maar gebruiken, in ons wakker wordt en ons leven gaat bepalen. Deze eigenschap ziet het Ene in het vele, het Geheel dat groter is dan de delen, de goddelijke Muziek in alle geluiden, en de betekenis van de kosmische processen. Als wij niet naar deze bewustwording toewerken, wie doet het dan wel?

Uit: *The Theosophist*, januari 2000
Vertaling: A.M.I.

Weet dat het Zelf alomtegenwoordig en
zonder enige onderbreking is.
Ik ben de mediterende en tegelijk
het hoogste meditatie-object.
Waarom probeert u het onverdeelbare te verdelen?

Uit: *Avadhuta Gita*